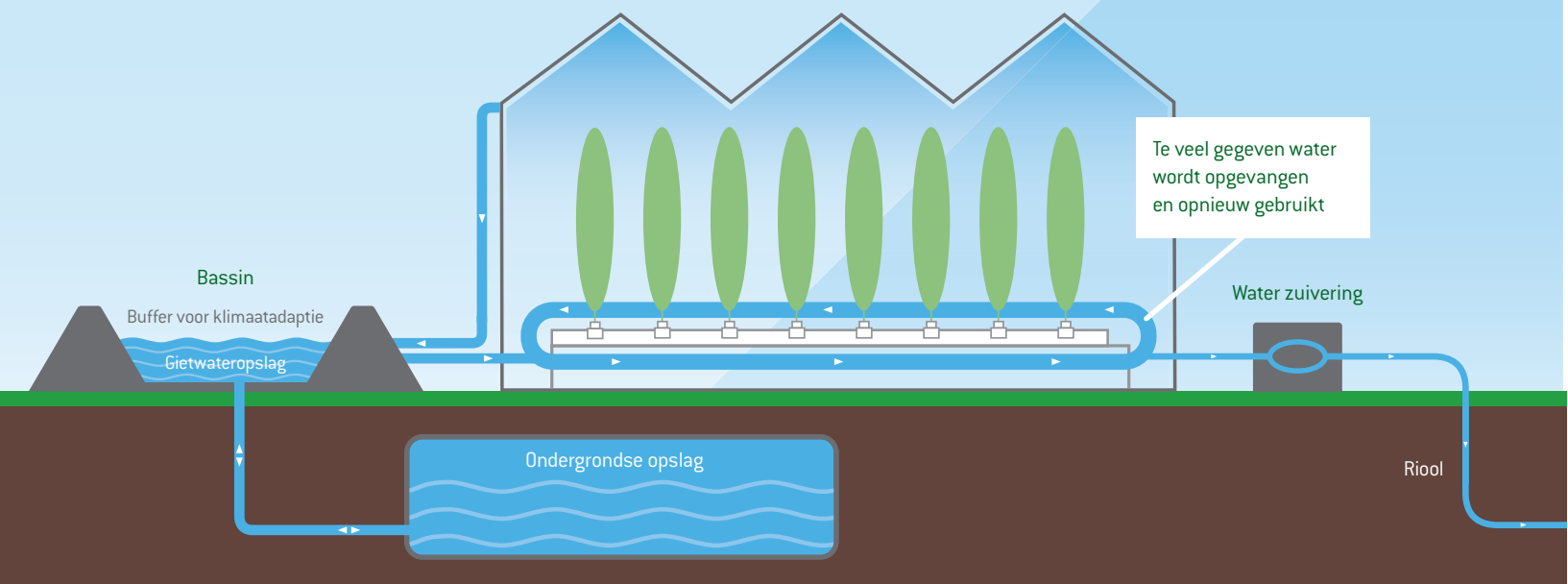

Samen werken aan een Verantwoorde Glastuinbouw: Water & Omgeving

De kas in 2040: Efficiënt watergebruik

Over 20 jaar telen Nederlandse glastuinbouwbedrijven groenten, bloemen en planten vrijwel zonder dat gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in het water en de omgeving terechtkomen. We hergebruiken water binnen het bedrijf zoveel mogelijk en zuiveren water voor we het afvoeren. Onze gietwatervoorzieningen zijn klimaatbestendig; ze belasten het milieu minimaal, zijn berekend op langere periodes van droogte en helpen wateroverlast in de omgeving voorkomen. Dit toekomstbeeld is alleen te realiseren in samenwerking met de overheid en bedrijfsleven.

Wat hebben we tot nu bereikt?

De Nederlandse glastuinbouw gaat wereldwijd gezien het meest efficiënt met water om. Bovendien is de kwaliteit van het oppervlaktewater flink verbeterd.

Met het innovatieprogramma Glastuinbouw Waterproof zetten we volgende stappen. Een concept voor emissieloos telen van paprika op steenwol is inmiddels getest. Oplossingen voor knelpunten bij het (langdurig) recirculeren van water, zoals natriumophoping in het substraat, zijn in ontwikkeling. En wateroverlast voor de omgeving wordt verminderd door tijdig extra opslagruimte in het regenwaterbassin te maken.

L.A. van Schie teelt in Kwintshoek op 10 hectare losse tomaten en hergebruikt al jaren al het water van zijn bedrijf. Paul van Schie, een van de twee vennoten:

“In de groenteteelt is hergebruik van water geen probleem, mits je goed uitgangswater hebt. Wij gebruiken deels regenwater, deels osmosewater. Om het natriumgehalte laag te houden hebben we geïnvesteerd in tweetraps-osmose. Daarnaast hebben we de inlaat in het bassin veranderd, zodat osmose- en regenwater beter mengen.”

Starorchids, met 2 hectare snijcymbidium in 's-Gravenzande, heeft sinds anderhalf jaar een gesloten waterkringloop.

Een van de eigenaren Jan Valstar:

“Het is voor een snijcymbidiumbedrijf niet gemakkelijk om zomaar over te schakelen op nullozing. Ons bedrijf is vroeger een groentebedrijf geweest. Daardoor ligt ons teeltsysteem al op schot en was er al een opvangsysteem. We hebben elk jaar een stapje gezet richting drainwater hergebruiken. Nu hergebruiken we volledig.”

Op weg naar 2040

We streven ernaar dat de waterkringloop op ieder glastuinbouwbedrijf vanaf 2027 gesloten is. Zo zorgen we ervoor dat er nagenoeg geen afvalstoffen vanuit de glastuinbouw naar het oppervlaktewater verdwijnen. Ook bereiden we ons voor op de effecten van klimaatverandering door de gietwatervoorziening te verbeteren. Daarmee zijn we bestand tegen lange, droge perioden.

Om dit te realiseren zijn veranderingen in infrastructuur en regelgeving nodig:

- **Waterzuivering en hergebruik.** De glastuinbouw pleit voor centrale, efficiënte zuivering van restwater in rioolwaterzuiveringsinstallaties. Om te zorgen dat restwater niet in het lokale milieu komt, is in buitengebieden verbetering van de riolering nodig;

Dit doet LTO Glaskracht Nederland

LTO Glaskracht Nederland spant zich in voor een emissieloze glastuinbouw, die efficiënt met water omgaat:

- We maken afspraken met de overheid over moderne regelgeving, subsidieregelingen en verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater;
- We voorzien ondernemers, samen met het waterschap, van actuele analyseresultaten van de kwaliteit van het oppervlaktewater;
- We stimuleren en ondersteunen regionale initiatieven op watergebied, zoals de vorming van zuiveringsclusters, collectieve gietwatervoorzieningen en innovatieve waterberging;
- We coördineren het programma Glastuinbouw Waterproof. Zwaartepunten daarin zijn onderzoek naar en kennisontwikkeling over optimaal hergebruik van water, gietwatervoorziening, alternatieve teeltsystemen en nieuwe waterbehandelingstechnieken.

Meer weten?

Ondernemers die met watermanagement aan de slag willen, kunnen terecht bij LTO Glaskracht Nederland, beleidsspecialist Water & Omgeving Guus Meis, gmeis@ltoglaskracht.nl, 06 53427211.

- **Voldoende goed gietwater.** Met extra opslagcapaciteit van regenwater, bijvoorbeeld ondergronds, kan de glastuinbouw regenwater van van externe daken of restwater van derden opvangen als alternatieve bron van goed gietwater. Dit vraagt om samenwerking in de regio. Waar zo'n alternatief niet mogelijk is, moet grondwater gebruikt en ontzout kunnen worden;
- **Moderne regelgeving.** Er is moderne regelgeving nodig om innovaties goed toe te kunnen passen, bijvoorbeeld collectieve voorzieningen en samenwerkingsverbanden voor water of energie. Ook is het belangrijk reststromen van bedrijven te herdefiniëren. Deze zouden als grondstof gezien moeten worden en niet als afvalstof, waarvoor de complexe afvalstoffenwetgeving geldt.

Checklist voor ondernemers

Wat kunt u doen om richting een waterefficiënte, emissieloze kas te gaan?

- Breng het watersysteem en de waterstromen op uw bedrijf in beeld. Dit kunt u doen met het stappenplan in de Aanpak Nullozing of de tools op www.glastuinbouwwaterproof.nl;
- Controleer de lokale waterkwaliteit via de [Bestrijdingsmiddelen-atlas](#), de website van uw waterschap of uw eigen meting. Ga na hoe die beïnvloed wordt door uw bedrijfsvoering;
- Loop een rondje om uw bedrijf om te zien waar leidingen in de sloot uitkomen en meet bijvoorbeeld de waterkwaliteit van het onderbemalingswater;
- Voorkom onbewuste lozingen en onnodige calamiteiten door watermanagement en gestructureerd onderhoud van het watersysteem. Informatie en tips vindt u op www.glastuinbouwwaterproof.nl;
- Maak een waterbalans voor uw bedrijf en ga na of uw gietwatervoorziening geschikt is om langere, droge perioden te overbruggen. Onderzoek de mogelijkheid van aanvullende maatregelen, zoals de opvang van extra regenwater eventueel samen met naastgelegen bedrijven.

Louis Pasteurlaan 6, 2719 EE Zoetermeer

☎ 085 003 64 00 @ info@ltoglaskracht.nl

Februari 2018